

МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ И ГРЧКИОТ НАЦИОНАЛЕН МИТ

Трибината за македонското прашање во Грција и грчкиот национален мит, одржана во Скопје, а организирана од "Време" и од издавачката куќа "Аз-буки", беше доживеана како историски настан за Македонците во Егејскиот дел на Македонија, иако претставниците на македонското малцинство во Грција им потенцираа на учесниците на трибината дека ниту една македонска влада не може да ги реши нивните проблеми. Тие порачаа: "Оставете нè сами да се избориме за правата, идентитетот, јазикот и за културата".

Сепак, заклучокот беше дека треба да се организира дебата со нашите и со историчарите од Грција и заеднички да се соочат со дилемите. Но, она што остави голем впечаток од трибината се двајцата Грци, Димитрис Литоксоу и Георгиос Накратас, едни од ретките кои признаваат дека во Северна Грција постои многубројно македонско малцинство на кое му се скратени основните човекови права. Тие докажаа дека го почитуваат македонското малцинство во Грција и нивната култура.

ВО МАКЕДОНИЈА "ЗАГ ЗА "НЕКАКВО СИ" МАЛ

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

НЕГАЦИЈА

Академик Блаже Ристовски потенцира дека нешто сепак се движи во Грција, бидејќи и таму почнаа да се објавуваат книги кои ги третираат македонското прашање и односите со Грција, а новинарката Мирка Велиновска посочи дека во државата постои "заговор на молчење" за проблемите со македонскиот идентитет и македонските малцинства во други држави.

"Ме порази ставот на Владата дека сега не е време да се отвори прашањето за малцинството во Грција. Ние сами не правиме речиси ништо за себе, затоа со нашата историја располагаат сите други освен ние. Оваа

"Не постои нација која не претендира на својата вистина, особено на Балканот, каде има мешавина на култури, јазици, вери, народи. Сите ние имаме испреплетена историја меѓу себе. Имаме сериозен проблем со Грците заради името, заради непризнавањето на малцинството и имотно-правните или материјалните судири со Грција. Она што можеме да го направиме, бидејќи и ние имаме вистина, и Грците имаат своја вистина, и Бугарите, и Србите имаат вистина, мораме да седнеме, како што направиле многу цивилизирани држави во светот, да си ја утврдиме историската вистина..."

"Доколку Грција ја признае македонската нација, прашањето за името ќе биде беспредметно. Ако грчката политика ја признае македонската нација, мора да го признае и нашето малцинство во Грција..."

држава, која се бори за името кое го носи, 60 години одделува мизерни средства за историјата и за културата на македонскиот народ", изјави Велиновска.

Коле Мангов потенцира дека не станува збор само за спор со името, туку за негација на сè што е македонско: "Тоа е агресија, негација на македонското културно и историско наследство".

Тој предложи сите грчки меморандуми кои се однесуваат на Македонија да ѝ се дадат на Европа, за меѓународната заедница да утврди врз која основа Грција ја нарекува Македонија ФИРОМ.

Михајло Маневски, историчар, вели дека научните работници напишаа соодветни историски трудови, за кои политиката не се заинтересирала.

Сашко Тодоровски, државен советник во МНР, објасну-

ГЕОРГИОС НАКРАТЗАС

ЗАШТИТЕТЕ СЕ СЕБЕ СИ, ОСТАВЕТЕ НИ ЈА РАБОТАТА НАМ!

Георгиос Накратзас вели: "По националност јас сум Грк, но и покрај тоа ги поддржувам Грците со македонско национално потекло, како почитување на правото да се самоопределат. Кога ме прашаа зошто ги почи-

тувам овие господа, одговорив дека најважната причина е тоа што моите родители се дојдени од Мала Азија во 1919 година. Ги донесе грчката војска за да нè ослободи и навистина нè ослободи, но од што? Од нашите куќи, имот и достоинство. Тоа го направи Венизелос, а не Кемал Ататурк. Нè научија да ги мразиме Македонците. Јас им реков: 'Одбивам да ги мразам Македонците'. Причината не е дека ги сакам, туку јас сум голем мирољубец и кога мразиш неког значи создаваш предуслови за крв, војна. Секако не оспорувам дека постои и македонска и грчка нација и ја почитувам. Создадов моја издавачка куќа бидејќи никој не прифаќаше да ја издаде мојата и книгата на мојот колега. Како советник на ЕФА организацијата во Брисел за малцински права го заштитувам македонското малцинство во Грција. Вие заштитете се себе си и оставете ни ја работата нам! Не знам колку ќе живеам, но ви ветувам дека тоа ќе го правиме. Многу сум заинтересиран на Македонците кои заминаа да им се даде правото да се вратат во Грција со достоинство, да им се дадат нивните права. Но, не да ги добијат назад нивните куќи, имоти бидејќи тоа ќе создаде омраза".

да си ги потпише овие барања, вклучувајќи и едно друго барање, кое беше реализирано во 1998 година, а тоа е Протоколот кон Конвенцијата за имунитети, со кој се обезбедува заштита на лицата кои ќе излезат пред Европскиот суд за човекови права. Одличните пресуди на Европскиот суд за човекови права даваат прекрасна основа не за она што значи носталгична, можеби емотивна желба да се оди фронтално и да се пробиваат работите, туку со вистинска, истрајна борба, која ќе трае многу и ќе бара храброст, пред сè, од нашите луѓе таму", вели Тодоровски.

Професорот Љубомир Цуцуловски не се согласува со констатацијата дека дипломатите ја подобрија положбата на македонското малцинство во Грција. Тој вели: "Основно правило кога за нешто сериозно се дискутира е следново - да ги гледаме нештата такви какви што се, а не како ние би сакале да ги гледаме. Господинот Тодоровски рече дека ситуацијата во Грција е многу подобрена, што е несомнено, но не се согласувам дека тоа е резултат на македонската политика, бидејќи таа се откажа од оној дел од Уставот во кој беше задолжена да се грижи за своето малцинство во соседните земји. Македонија се откажа од знамето од Вергина, се согласи привремено да го промени името, а таа привременост сè уште трае. Она што се промени во Грција, пред сè, е заслуга на тамошните Македонци и на нивното автентично автохтоно движење и отпор кон асимилацијата кон нивното негирање. Доколку Грција ја признае македонската нација, прашањето за името ќе биде беспредметно. Ако грчката политика ја признае македонската нација, тогаш мора да го признае и нашето малцинство во Грција".

ВИСТИНА

Јован Донев од Институтот "Евро-Балкан", вели: "Во Грција постои македонско малцинство и тоа треба да ги ужива сите права

ОВОР НА МОЛЧЕЊЕ" ЦИНСТВО ВО ГРЦИЈА

ва дека по заслуга на македонската дипломатија, американските дипломати неколку пати го спомнале македонското малцинство во Грција.

"Во 1990 година американската дипломатија прв пат спомна некакво си малцинство од 20.000 до 50.000 луѓе во извештајот на Стејт департаментот. Потоа, во 1993 година тоа го објави и организацијата 'Human rights watch'. Во 1997 година Грција ја потпиша Рамковната конвенција за заштита на малцинствата, иако сè уште не ја ратификува. Наредната 1998 година го ратификува Пактот за политички и граѓански права, член 27 каде станува збор за малцинствата. Ова е резултат на она што ние го правевме како дипломатски претставници на Македонија, баравме пред меѓународните форуми да се расчисти она што значи меѓународна обврска на Грција, а тоа значи

ПАВЛЕ ВОСКОПУЛОС, "ВИНОЖИТО"

ВЛАДАТА НЕ МОЖЕ ДА ГИ РЕШИ ПРОБЛЕМИТЕ!

"Ниту една македонска влада не може да ги реши проблемите на македонското малцинство во Грција. Тоа треба

да го прават Македонците во Грција, бидејќи живеат во држава која се обврза да ги почитува човековите права. Борбата не е само за правата на македонското малцинство. Се залагаме за подемократско и поевропско општество во Грција. Ние сме единствено малцинско движење на Балканот во чие раководство членуваат

членови на мнозинскиот народ", потенцира Павле Воскопулос.

кои ги уживаат малцинствата во цивилизираниот свет. Нацијата може да ја дефинирате ако имате граница, територија, војска. Не може некој да ме убеди дека без граница постои нација во политичка смисла на зборот. Патриотизмот е она на што не учат од раѓање до смрт, дека треба да ја сакаме својата држава. Втора работа е митот, приказната како е создадена нашата нација. Секоја нација има свој мит, митот е приказната која не обединува, поврзува, а не историските факти. Историските факти тешко дека ќе не обединат. Секоја нација има своја приказна како нашата. Една од приказните е и на грчката нација. Има приказна која е измислена, која е внесена во учебниците и секој еден ја прифаќа таа приказна. Резултат на таа приказна е политиката на грчката Влада кон малцинствата. Од друга страна, секогаш кога имате две вистини имате конфликт. Не постои нација која не претендира на својата вистина, особено на Балканот каде имаме мешавина на култури, јазици, вери, народи. Кога државите се формираат на Балканот, кога се утврдуваат границите од геостратешки причини почнува процесот на зацврстување на народите и создавање на нациите. Сите ние имаме испреплетена историја меѓу себе. Имаме сериозен проблем со Грците заради името, заради непризнавањето на малцинството и имотно-правните или материјалните судири со Грција. Она што можеме да го направиме, бидејќи и ние имаме вистина, и Грците имаат своја вистина, и Бугарите, и Србите имаат вистина, е дека мораме да седнеме, како што направива многу цивилизирани држави во светот, и да ја утврдиме историската вистина. Да се формираат историски комисији, она што го прават сите цивилизирани држави и народи, зошто сакаме заедно да живееме, да бидеме во Европа, заедно да седнеме со колегите од Грција. Има државни договори, има процедура. Може тоа да трае 10-

ДИМИТРИС ЛИТОКСОУ

ИДЕОЛОШКА, ПОЛИТИЧКА И КУЛТУРНА ШИЗОФРЕНИЈА

"Грција одбива дека постои македонска нација. Тоа е апсолутна, идеолошка, политичка и културна шизофренија. Во грчката Влада веруваат дека тоа е вистина, бидејќи така учеле на училиште. Истото го мисли и речиси целиот грчки народ. Ако прифатат дека е поинаку, ќе се урне целиот грчки политички систем, бидејќи на Владата ќе ѝ биде тешко да го ожнее тоа што го посеала", вели писателот Димитрис Литоксоу.

15 години, затоа што тоа не се решава преку ноќ".

Марјан Ѓорчев, пратеник во Собранието: "Загрижен сум што РМ е во необјаслива херметичка дефанзива кога е во прашање доктрината на човекови права и граѓански слободи. Таа доктрина го моделира современиот граѓански свет, таа доктрина определува која држава во тој глобален свет е цивилизациски прогресивна или цивилизациски дегресивна. Во однос на таа доктрина Македонија направи енормни отстапки кога е во прашање дискусијата за името, прашање за кое не се дискутира.

Едноставно, вистината не се докажува. Таа сама излегува на виделина тогаш кога тоа е потребно. Меѓутоа, факт е дека судбината се состои само во документите на Букурешкиот мировен договор, во Версај, во она што претставува диктатура на Метаксас во документите за борбите на Вич и Грамос, во книгите на Евдокија Фотева итн. Едноставно, тоа е многу значајно и ние како луѓе можеме само да дадеме некој придонес во толкувањето и на митовите, и на легендите, и на историјата. Вистината постои и сега и во минатото и во иднината. Наше е само тоа

да го соопштиме со добрина, а вистината за Македонија ќе не надживее нас, човечки и духовно, библиски".

Методија Тошевски, правен експерт: "Нашите задачи се прво да работиме отворените прашања да ги ставиме на дневен ред за да се создадат претпоставки тие да почнат да се решаваат. Овие прашања не може да ги третираме од случај до случај. Тие бараат континуитет, истрајност, знаење дека тоа што е проблем е навистина проблем, не е измислен. Не можеме да сметаме дека во Грција во некој извештај е утврдено некако си малцинство. Или е утврдено, или го има, или го нема, не е некако си. Ние веламе го има. Нашето барање е со Грција и со меѓународната заедница да се стави на дневен ред ова прашање и да се реши. Не е точно дека ние целата работа ја имаме под контрола. Ја немаме затоа што на многу меѓународни собири каде што се расправа за дискриминациите нема наши претставници или ако ги има тие воопшто не дискутираат за проблемите кои ги имаме сами со себе или со соседите".

Катица Ќулафкова, академик: "Негацијата на идентитетот на македонскиот народ произлегува или може да се доведе во врска со комплексот прашања поврзани со културното дејствување. Грција е држава која има силно развиени институции и е мошне свесна за значењето на културното наследство. Потребни се меѓународни механизми за заштита на културното наследство. Етничките Македонци во Егејскиот дел на Македонија имаат проблем со јазикот. Во Грција се врши јазичен геноцид, а државата не води сметка за тоа".

Во рамките на трибината беа промовирани две книги: "Измешана нација, или за Грците и разнебитените другојазичници" од Димитрис Литоксоу и "Тесното племенско сродство на денешните Грци, Бугари и етнички Македонци" од Георгиос Накратзас.